

Startbijeenkomst Ontwikkeltraject raad

10 juni 2025

Oirschot

We gaan het hebben over...

- Hoe zijn we hier gekomen? Korte terugblik
- Prioriteiten --> presidium
- Twee werkgroepen
- Veertien voorstellen
- Hoe nu verder?
- Te bespreken
  - Rol college
  - Actualiteitsessie

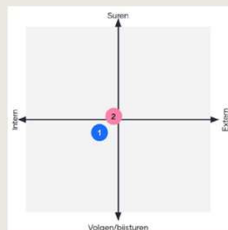
Hoe zijn we hier gekomen? korte terugblik

10 sept
15 okt
2024

Oirschot

Presidium
19 nov 2024

2 werkgroepen
14 voorstellen

Werkwijze raad
Training, ontwikkeling en
opleiding

Vandaag:
start!

Met bijzondere aandacht
voor:
Rol college
Actualiteitsessie

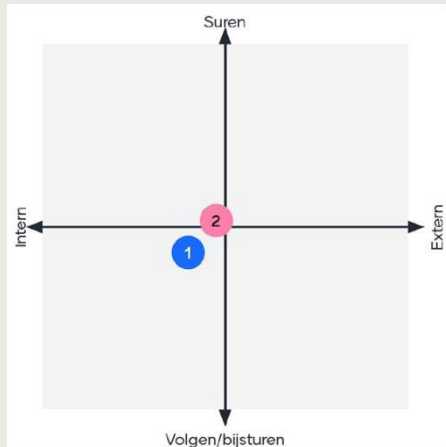
3

De raad belegde op 10 september en 15 oktober 2024 twee bijeenkomsten om te werken aan de eigen ontwikkeling en die van de griffie. Deze sessies vinden hun oorsprong in de formatieve uitbreiding van de griffie, waarvoor de raad eind 2023 zijn fiat gaf. Meer formatie op de griffie schept immers ruimte voor meer en andere inzet dan tot dan toe gebruikelijk was. Tijdens deze sessies, onder leiding van Petra Paulides, besprak de raad onderling de gewenste eigen ontwikkelrichting, benoemde en scoorde prioriteiten.

Het presidium stelde de opbrengst van deze bijeenkomsten vast op 19 november 2024 en besloot twee werkgroepen (2x3 personen, één van iedere fractie) aan het werk te zetten om de hoogste prioriteiten van concrete ideeën te voorzien. Deze werkgroepen leverden hun voorstellen af aan (opnieuw) het presidium. Daar werden (bijna) alle voorstellen geaccordeerd (m.u.v. het voorstel Actualiteitsessie, waarover later meer). Het presidium bepaalde, overigens op advies van één van de werkgroepen, dat het verstandig is om met raad en college een gezamenlijke start van de aanpassingen te maken. En die start vindt plaats tijdens deze raadsbijeenkomst.

Speciale aandacht is er tijdens deze presentatie en aansluitende gesprekken voor de rol van het college en het voorstel Actualiteitsessie. Aan het einde van de presentatie is daarvoor meer aandacht.

Prioriteiten → presidium

#	Prioriteit	Knop	Score
A.	Kijken naar de inrichting van vergadering/bijeenkomsten om te komen tot besluitvorming	II	10
B.	Vindbaarheid van de stukken in het archief	III	9
C.	Inzet op zelfbewuste raad, meer eigen initiatief en kiezen van positie	I	8
D.	Meer coaching/advies/training (burger)raadsleden leidt tot minder advieswerk griffie	IV	7
E.	Advisering, training en coaching van raadsleden (rollen, instrumenten, iBabs etc.)	I	6
F.	Kritisch zijn op het aantal werkgroepen en hun rol (functie werkgroepen inbedden in reguliere structuur, m.u.v. auditie)	IV	5
G.	Communicatieplan (intern/extern, socials en website)	III	4
H.	Prioritering, wat doe je niet	I	3
I.	Meer ruimte voor adviseren raad over voorstellen (oplegger griffie)	II	2
J.	Uitbreiden en oefenen met repertoire raadsbijeenkomsten	II	2
K.	Verhogen kwaliteit en diversiteit raadsstukken	II	2
L.	Griffie trekt en adviseert over verbetering werkwijze	I	1
M.	De raadsplanning voldoende aandacht geven	II	1
N.	Werken met startnotities	II	1
O.	Eigen scholing griffie	III	1
P.	Doorontwikkeling raadsinformatiesysteem	III	1
Q.	Betere planning raadsvoorstellen = minder 'jagen op voorstellen'	IV	1
R.	Minder inzet griffie op: facilitair, P&O, verkiezingen, publicatie verordeningen, ICT	IV	1

Oirschot

4

De raad plaatste zich in de sessie van 10 september op punt 1 (blauw) in de matrix op de afbeelding links. Dat betekent dat de raad zichzelf eerder volgend/bijsturend en intern gericht vindt dan sturend en extern gericht. Op 15 oktober werd punt 2 (roze) aan deze figuur toegevoegd. Deze punt geeft de gewenste positie van de raad weer. Het presidium bevestigde deze opbrengst en kenschetste op 19 november de gewenste ontwikkeling in rolopvatting als 'aan lichte stapsgewijze beweging van volgend/bijsturend naar sturend en van intern naar extern gericht'. Het stapsgewijze karakter werd onderstreept door te stellen dat 'de revolutie niet uitbreekt'.

Op 15 oktober benoemde en prioriteerde de raad 18 mogelijke doelen die bij zouden kunnen dragen aan deze ontwikkeling. De raad legde de meeste prioriteit bij:

- Kijken naar de inrichting van vergadering/bijeenkomsten om te komen tot besluitvorming
- Vindbaarheid van stukken in het archief
- Inzet op zelfbewuste raad, meer eigen initiatief en kiezen van positie;
- Meer coaching/advies/training (burger)raadsleden leidt tot minder advieswerk griffie
- Advisering, training en coaching van raadsleden (rollen, instrumenten, iBabs etc.)

Het presidium stemde ermee in de prioriteiten A&C (oranje) en D&E (blauw) in samenhang te voorzien van concrete ideeën en voorstellen.

Twee werkgroepen, veertien voorstellen

• Werkwijze raad

Kijken naar de inrichting van vergadering/bijeenkomsten om te komen tot besluitvorming

Vindbaarheid van de stukken in het archief

Inzet op zelfbewuste raad, meer eigen initiatief en kiezen van positie

• Training/ontwikkeling/opleiding

Meer coaching/advies/training (burger)raadsleden leidt tot minder advieswerk griffie

Advisering, training en coaching van raadsleden (rollen, instrumenten, iBabs etc.)

Oirschot

5

Het presidium heeft vervolgens niet al het werk zelf ter hand genomen, maar twee werkgroepjes van drie personen (één per fractie) aan het werk gezet.

Ad van den Biggelaar, Hans van de Ven en Luuk van Straten hebben voorstellen ontwikkeld bij de punten 'kijken naar de inrichting van vergadering/bijeenkomsten om te komen tot besluitvorming' en inzet op zelfbewuste raad, meer eigen initiatief en kiezen van positie'.

Mariette Wemelsfelder, Joris van de Loo en Ruben van der Schoot hebben zich toegelegd op 'meer coaching/advies/training (burger)raadsleden leidt tot minder advieswerk griffie' en 'advisering, training en coaching raadsleden (rollen, instrumenten, iBabs etc.).

In totaal hebben zij, ondersteund door de griffie, veertien voorstellen gedaan die naar hun mening bijdragen aan deze ontwikkelpunten. Het presidium heeft in zijn vergadering van 11 maart alle voorstellen overgenomen, met uitzondering van één voorstel. Over dat voorstel, IV.

Actualiteitsessie, wenst het presidium vanavond nader in gesprek te gaan met de hele raad.

Wat nog goed is om op te merken is dat de werkgroepen weliswaar apart van elkaar voorstellen hebben geformuleerd, maar dat ze (op onderdelen) elkaar desondanks aanvullen of in elkaars verlengde liggen.

Werkwijze raad

I. Interrupties eerste termijn

- Herenakkoord, geen regel
- Wel toestaan, maar *maak er geen sport van*
- Bevraag elkaar!
- Geen vraag = geen antwoord

Oirschot

7

We hanteren tijdens raadsvergaderingen de afspraak dat in de eerste termijn van de raad geen interrupties worden gedaan. Dit is een salonafspraken. Dat wil zeggen: deze is niet verankerd in regels (bijvoorbeeld in het reglement van orde). We zien ruimte om deze afspraak te nuanceren. Die nuance is nodig, omdat in de praktijk veelvuldig wordt geïnterrupteerd in de eerste termijn van het college. Dat stimuleert het onderling debat van raadsleden niet.

Het nuanceren van deze afspraak wil niet zeggen dat we voorstaan om de eerste termijn te overstemmen met interrupties. De eerste termijn is de gelegenheid voor fracties om hun standpunt duidelijk te maken. Die functie moet de eerste termijn ook houden. Maar, wanneer nodig, moet een nuttige interruptie worden toegestaan door de voorzitter.

Waar veel winst te halen is: de eerste termijn meer benutten om elkaar te bevragen op standpunten en argumentatie. 'Ik vind A, maar ben benieuwd hoe fractie B daarover denkt'. Daarmee worden anderen uitgedaagd om meteen na afloop van iemands inbreng te reageren en kan op een debat worden aangestuurd zonder dat veelvuldig interrumpereen nodig is. Het spiegelbeeld hiervan: minder vragen stellen aan het college. Als het college niet aangesproken wordt, is er ook minder noodzaak om te reageren en aldus ontstaat meer ruimte voor de raad.

Hiervoor is geen wijziging van regels nodig, wel een aanpassing van gedrag.

II. Werkwijze technische vragen

- Werkwijze P&C-documenten uitbreiden naar alle voorstellen
- Deadline vraag + deadline antwoord
- Antwoorden beschikbaar week raad-1
- 1 overzicht vragen + antwoorden

24.1001545
24.1001545

Technische vragen begroting 2025 **Oirschot**

Begroting 2025-2028

#	Fractie	Vraag	Antwoord
1.	VVD	Absoluut verzuim (blz. 15) Kan geduid worden waarom het absoluut verzuim relatief hoog is t.o.v. landelijk?	Leerlingen van het AZC hebben een grote invloed op het absoluut verzuim in onze gemeente. Het duurt soms even, wegens verschillende instroommomenten, voordat er een passende onderwijsplek is gevonden.
2.	VVD	Speerpunt mobiliteit (blz. 27) Wat zijn te verwachten werkzaamheden rondom heroverwegen nut en noodzaak 2 ^e fase randweg en wat is daarvan de planning?	De werkzaamheden betreffen het actualiseren van de verkeersgegevens met behulp van het provinciale verkeersmodel waarbij ook de effecten van lokale en regionale ruimtelijke ontwikkelingen (zoals het woningbouwprogramma) worden doorgerekend. Dit geeft inzicht in te verwachten knelpunten op het wegennet. Vervolgens wordt doorgerekend in hoeverre een 2 ^e fase randweg een oplossing kan bieden. Ook het actualiseren van de kostenraming is onderdeel van deze heroverweging. De resultaten verwachten we eind 2025.

Oirschot

In het reglement van orde is een werkwijze opgenomen voor het stellen en beantwoorden van (technische) vragen over raadsvoorstellen. Deze worden binnen twee weken na indiening beantwoord door het college. Bij de begroting en andere P&C-documenten worden andere afspraken gemaakt. Dan kunnen raadsleden tot een deadline vragen stellen, waarna de griffie de vragen bundelt en het college ze beantwoordt. We breiden de werkwijze-begroting uit naar alle raadsvoorstellen.

Daar zijn drie argumenten voor te noemen:

- De werkwijze leidt meer (zoveel mogelijk) vragen naar schriftelijke beantwoording, waardoor minder neiging resteert om in een raadsvergadering het college te bevragen. Dit schept meer ruimte voor onderling debat van de raad;
- De werkwijze maakt de beantwoording van technische vragen planbaar, zowel voor raad, college als organisatie;
- Met de werkwijze zijn vragen en antwoorden overzichtelijker terug te vinden op het raadsinformatiesysteem.

III. Ingekomen stukken: nieuwe en extra afdoeningsadviezen

- Brief in handen stellen van het college voor afdoening (bijvoorbeeld: Raad van State)
- Brief naar college voor het voorbereiden van een raadsvoorstel (bijvoorbeeld: conceptbegroting MRE)
- Brief betrekken bij besluitvorming raad (bijvoorbeeld: brief SBEO over BOPA Café Juliana)
- Brief bespreken tijdens actualiteitsessie (bijvoorbeeld: brief inwoner inzake overlast eikenprocessierups)
- Brief bespreken tijdens raadsbijeenkomst (vaak: Oirschots Podium)
- Voor kennisgeving aannemen (bestond al)

Oirschot

9

De behandelvoorstellen van ingekomen stukken worden aangepast, zodat kan worden gekozen uit:

a. Brief in handen stellen van het college voor afdoening

Het college doet de brief (mede) namens de raad af en informeert de raad over de afdoening. Bijvoorbeeld: brief van Raad van State over gerechtelijke procedure.

b. Brief naar college voor het voorbereiden van een raadsvoorstel

De raad vraagt het college de inhoud van de brief te betrekken bij een raadsvoorstel dat nog moet worden opgesteld. Bijvoorbeeld: conceptbegroting verbonden partij.

c. Brief betrekken bij besluitvorming

De brief heeft betrekking op een reeds gepubliceerd raadsvoorstel. De raad betreft de inhoud van de brief bij de besluitvorming erover. De brief wordt geplaatst bij het betreffende agendapunt op de raadsvergadering. Bijvoorbeeld: brief van Stichting Behoud Erfgoed Oirschot over WOK/Café Juliana

d. Brief bespreken tijdens actualiteitsessie (initiatief raad)

De brief wordt doorgeleid naar de eerstvolgende actualiteitsessie, zodat (burger)raadsleden het college erop kunnen bevragen. Bijvoorbeeld: brief van inwoner inzake overlast eikenprocessierups.

e. Brief bespreken tijdens raadsbijeenkomst (initiatief raad)

Raadsleden kunnen verzoeken dat een brief een agendapunt wordt tijdens een raadsbijeenkomst. Een verzoek hiertoe wordt met redenen omkleed. De verzoeker geeft aan wat hij wenst te

bespreken met de raad, welke vragen hij aan de raad of aan het college heeft. Indien gewenst kan de brievenaar worden uitgenodigd om inbreng te hebben tijdens de bijeenkomst. Oirschots Podium past bij deze doorgeleiding. Bijvoorbeeld: groep inwoners heeft een buurtinitiatief voor onderhoud groen in eigen beheer.

f. Voor kennisgeving aannemen.

De raad neemt kennis van de brief. Geen verdere actie vereist.

IV. Actualiteitsessie

- Periodiek op raadsbijeenkomst
- Per portefeuillehouder (evt. in duo's)
- Totaal: 30-45 minuten
- Vaste onderdelen:
  - Moties en toezeggingen
  - Inlichtingen college
  - Vragen aan college
  - Ingekomen stukken
  - Eventueel: vaste dossiers

Oirschot

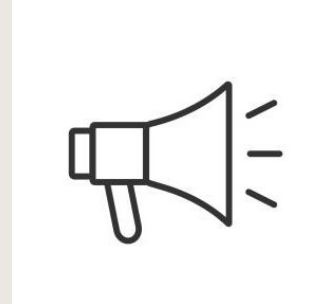
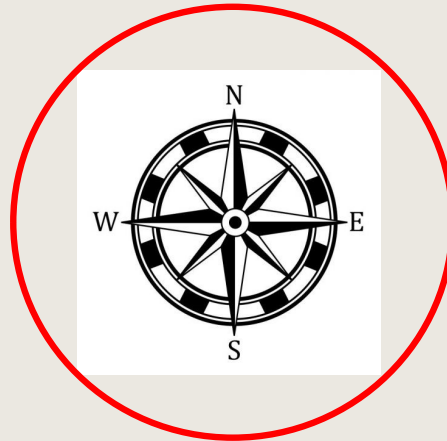
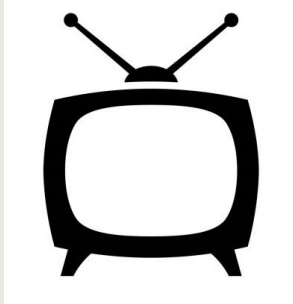
10

Er wordt periodiek (ongeveer 1x per 4-5 weken) een actualiteitsessie geagendeerd tijdens een raadsbijeenkomst. Deze (inloop)sessies hebben een aantal vaste onderdelen:

- Openstaande en recent afgedane moties en toezeggingen;
- Inlichtingen vanuit het college
- Vragen aan het college
- Ingekomen stukken die de raad ontvangen heeft (zie ook hierboven bij III)
- Eventuele vaste dossiers (bijvoorbeeld: samenwerking met Best)

De actualiteitsessie verloopt per portefeuillehouder en beslaat in totaal maximaal 30-45 minuten. Dat is kort en dat vereist strak voorzitterschap en discipline van de deelnemers. Korte vraag en kort antwoord (met eventueel een toezegging) is dus de werkvorm. Het presidium heeft dit voorstel niet overgenomen, maar wenst er een breder gesprek over met de rest van de raad.

V. Beter onderscheid vergaderdoelen

Oirschot

11

Een sessie tijdens een raadsbijeenkomst kan meerdere doelen hebben. In het reglement van orde wordt onderscheid gemaakt tussen beeldvorming, oordeelsvorming en inwonersparticipatie. Hoewel deze doelen in de praktijk zeker voorkomen zijn deze doelen onvoldoende onderscheidend om de voorbereiding, vergaderorde/werkvorm en opvolging telkens goed te definiëren. We stellen daarom voor de volgende doelen te onderscheiden en als volgt te definiëren:

Beeldvorming

Raads- en burgerleden oriënteren zich op een onderwerp. Ze verzamelen informatie. Het kan om feitelijke informatie gaan (onderzoek, regelgeving, eerder genomen besluiten), maar ook om meningen (van stakeholders, experts). Informatie kan zowel schriftelijk (rapporten, factsheets) zijn als mondeling worden ontvangen (hoorzitting, presentatie, lezing). Het doel is bereikt als de raad een compleet en breed gedeeld beeld heeft van het probleem, van de lokale regelruimte, van mogelijke oplossingsrichtingen en van de betrokkenen en hun rol bij het onderwerp. Hieronder valt ook informatieuitwisseling met het college (actieve en passieve informatieplicht). Beeldvorming kan in meerdere fasen van een beleidvormingsproces plaatshebben en ook vaker dan één keer aan de orde zijn binnen hetzelfde beleidstraject.

Richting geven

Dit vergaderdoel is nieuw ten opzichte van het huidige reglement. Bij dit vergaderdoel wordt de raad geconsulteerd (meestal door het college) en geeft een gewenste oplossingsrichting mee. Het college is een (beleids)stuk aan het schrijven en heeft op één of meerdere beslispunten nog meerdere opties of scenario's. De raad wordt gevraagd aan te geven welk van de opties het uitwerken waard zijn. Eventuele kanttekeningen bij de opties kunnen ook op tafel komen. Het vergaderdoel is bereikt als aan het einde van de bespreking duidelijk is welke richting de raad

wenst en welke kanttekeningen daarbij eventueel zijn aangegeven. Het is van belang dat beiden ook worden gedragen door de raad, waarbij een mogelijke conclusie ook kan zijn dat deelnemers het op punten niet met elkaar eens zijn. Een richtinggevend debat speelt zich altijd tamelijk vroeg in een besluitvormingstraject af, in ieder geval in de fase dat het college nog bezig is het met schrijven van een raadsvoorstel. Een richtinggevend debat gaat dus niet over een raadsvoorstel, maar over een ander type document.

Oordeelsvorming (ook wel: opiniërend)

De raad bespreekt een raadsvoorstel tijdens een raadsbijeenkomst. De raad neemt hiertoe zelf initiatief (via het presidium). De bespreking is een onderling debat, bijna altijd over zaken in het voorstel waarover een raadslid een amendement of motie overweegt. In het debat worden argumenten uitgewisseld om tot een standpunt te kunnen komen. Het doel is bereikt als de inbrengers van zaken voldoende respons hebben geogst en voldoende gevoel heeft of er 'markt is' voor een mogelijke motie of amendement.

VI. Werkvormen beeldvorming

- Werkbezoek
- Inspraakbijeenkomst (of –sessie)
- Presentatie
- Informatiemarkt
- Oirschots Podium

Bij het vergaderdoel beeldvorming hanteren we de volgende werkvormen:

Werkbezoek

Een organisatie of onderneming kan de (burger)raadsleden uitnodigen om op werkbezoek te komen. Tijdens een werkbezoek gaan (burger)raadsleden op bezoek bij een organisatie, onderneming of externe locatie. Doel van een werkbezoek is meestal om informatie op te doen over een onderwerp. Soms maakt ook een gesprek deel uit van het werkbezoek. Een werkbezoek past goed bij bouwprojecten, ontwikkelingen in de openbare ruimte en andere zaken die locatiegebonden zijn.

Inspraakbijeenkomst

Een week voorafgaand aan de besluitvormende raadsvergadering kunnen inwoners of vertegenwoordigers van organisaties in de gemeente Oirschot inspreken. Dat kan uitsluitend over onderwerpen die de week erna

geagendeerd zijn en duurt in totaal maximaal dertig minuten. Elke spreker krijgt maximaal vijf minuten het woord. De voorzitter verdeelt de spreektijd evenredig over de sprekers als er meer dan zes sprekers zijn.

Aanwezige (burger)raadsleden kunnen sprekers informatieve vragen stellen. Er is geen gesprek of debat met de insprekers. De sprekers melden zich aan bij de griffie en sturen van tevoren ook hun bijdragen naar de griffie. De griffie plaatst deze bijdragen (openbaar) bij de bijeenkomst.

Het presidium kan deze werkvorm ook inzetten bij één specifiek onderwerp waarover veel inspraak verwacht wordt. De vorm verandert daarbij niet, maar de totale duur van de spreektijd kan wel langer worden.

Presentatie(s)

Tijdens een presentatie wordt informatie over een thema uiteengezet. Informeren is hierbij het belangrijkste doel en de bijeenkomst bestaat vooral uit eenrichtingsverkeer.

Informatiemarkt

Tijdens een informatiemarkt hebben de (burger)raadsleden de mogelijkheid om veel nieuwe kennis op te doen over een bepaald thema. In de raadszaal en/of de hal worden verschillende stands opgesteld die (burger)raadsleden kunnen bezoeken om op die manier meer informatie te krijgen en in gesprek te gaan met betrokkenen. Deze werkvorm is geschikt voor onderwerpen die erg breed zijn of waarbij veel (verschillende) stakeholders bij betrokken zijn.

Oirschots podium

Tijdens een Oirschots podium heeft iemand de mogelijkheid om namens zichzelf, vereniging, wijk of bedrijf met de (burger)raadsleden in gesprek te gaan, informatie te delen en/of een vraag te bespreken. Hiervoor staat maximaal 20 minuten waarna er de mogelijkheid is om vragen te stellen.

VII. Werkvormen richting geven

Oirschot

13

Bij het vergaderdoel 'richting geven' gebruiken we drie werkvormen:

Bespreekpuntendebat

Deze werkvorm heeft de raad eerder gebruikt bij de opiniërende bespreking van het Centrumplan op 28 mei 2024. Voorafgaand aan de raadsbijeenkomst wordt door de griffie bij de fracties uitgevraagd over welke onderwerpen/thema's/vraagstukken zij met collega's het debat aan willen gaan. Daarbij wordt gevraagd in een paar zinnen toe te lichten. De griffie maakt van de ingezonden onderwerpen/thema's/vraagstukken een logische volgorde voor bespreking. Deze volgorde, inclusief toelichting, wordt vooraf toegezonden aan de (burger)raadsleden en het college. Het bespreekpuntendebat is vervolgens een onderling debat tussen raadsleden, zonder vaste spreektermijnen.

Binnenringdebat

Deze werkvorm kent de raad nog niet. In een binnenringdebat gaan (burger)raadsleden in een Lagerhuissetting met elkaar in debat. Er staan stoelen, maar men zit niet aan een tafel. Diegene die wil spreken, gaat staan, de voorzitter loopt rond met een microfoon. De deelnemers hebben geen stukken bij de hand, hooguit kleine aantekeningen. De deelnemers reageren op de inbreng van vorige sprekers net zolang tot een gesprek verzadigd is. Aan het gesprek worden conclusies verbonden, maar die conclusie kan ook zijn dat men het niet eens is.

Bij deze werkvorm is het mogelijk om inwoners, belanghebbenden of experts uit te nodigen om deel te nemen aan het debat. Het presidium beslist daarover bij het inplannen van de sessie.

Groepsgesprek

Ook deze werkvorm kent de raad nog niet. Tijdens een groepsgesprek gaan (burger)raadsleden in groepen van 4-8 personen uiteen om vraagstukken te bespreken. Iedere tafel heeft een

tafelvoorzitter die het gesprek leidt en aantekeningen maakt. Doel van het gesprek is het zoveel mogelijk eens te worden. De consensus wordt daarna plenair met de andere groepen besproken en geaccordeerd door alle aanwezigen. De som van de consensus is het verslag van de bijeenkomst.

VIII. Werkvorm oordeelsvorming

- Alleen op verzoek van raad (via presidium)!
- 90 seconden ≠ keurslijf

Oirschot

14

Voor het vergaderdoel oordeelsvorming stellen we de werkvorm 90-secondendebat voor. Dat gaat als volgt in zijn werk.

Op de agenda van de raadsbijeenkomst één week voor de raadsvergadering wordt tijd (voorstel: max. 60 minuten) gereserveerd voor één (of twee) van deze debatten. Via het presidium kunnen raadsleden voorstellen op de agenda van de raadsbijeenkomst krijgen. Daarbij geeft het raadslid altijd aan welke bespreekpunten, vragen (aan de raad, niet aan het college!) of ideeën hij heeft.

Het presidium beslist of een raadsvoorstel wordt geagendeerd. Daarbij wordt afgewogen of er daadwerkelijk iets te bespreken is. Als een raadslid slechts 'een punt wil maken', dan ligt het niet voor de hand. Wordt een amendement of motie overwogen, dan juist wel. De naam van het debat verwijst naar de inleiding die raadsleden tijdens de raadsbijeenkomst tot hun beschikking staat: die duurt maximaal 90 seconden.

Training-opleiding-ontwikkeling

IX. Leren van (een) andere gemeente(n)

Oirschot

16

De raadsvergadering van Oirschot verloopt vaak volgens vaste patronen. Deels omdat we dit hebben afgesproken en deels omdat 'we het zo gewend zijn'. Zo zijn we in Oirschot veelal gewend om veel vragen aan het college te stellen, minder om elkaar te bevragen (terwijl het debat eigenlijk meer onderling zou moeten plaatsvinden).

We stellen daarom voor om met de raad een training te beleggen waarin we leren door te kijken naar (fragmenten uit) een besluitvormende raadsvergadering van een of meer andere gemeenten. We letten daarbij vooral op gedrag en cultuur en niet of minder op structuur en werkwijze. We kunnen hierbij ook gebruik maken van opnamen van onze eigen raadsvergaderingen om hieruit ook collectief te leren.

De werkgroep is bereid om samen met de griffie hierin het voortouw te nemen, een aantal geschikte fragmenten uit raadsvergaderingen te selecteren en daarover een training op te zetten. We stellen voor deze training nog dit jaar te organiseren en daarna ieder jaar te herhalen voor wie dat wil.

X. Training raadsinstrumenten

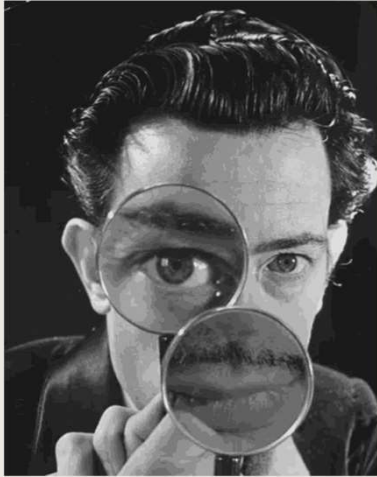

Oirschot

17

Er zijn verschillende raadsinstrumenten die men kan inzetten om iets onder de aandacht te brengen en acties uit te roepen. We stellen voor een training te organiseren waarin het gebruik van de diverse raadsinstrumenten aan bod komt, evenals de verschillen tussen deze instrumenten. Wat betreft de timing, lijkt het verstandig om deze training een halfjaar voor de verkiezingen te plannen. Op dat moment zijn de kieslijsten grotendeels opgesteld, kunnen ook nieuwe kandidaten meedoen, en is er doorgaans een hoge mate van enthousiasme onder de deelnemers.

XI. Grote dossiers

Oirschot

18

Er zijn een aantal grote thema's die regelmatig op de politieke agenda van de gemeente Oirschot terugkomen. Voor (burger)raadsleden die nog niet zo lang zitting hebben, kan het moeilijk zijn om hetzelfde kennisniveau te bereiken als raadsleden die al langer betrokken zijn. Om dit te ondersteunen, zal de griffie inventariseren welke grote dossiers er momenteel spelen en bij deze dossiers een overzicht maken van de belangrijkste punten. Dit overzicht zal nieuwe raadsleden helpen sneller inzicht te krijgen in de relevante kwesties.

Deze grote dossiers krijgen een aparte *themapagina* op iBabs, waardoor alle informatie (raadsvoorstellen, RIBs, raadvragen etc.) in één overzicht getoond wordt.

XII. Nieuwe (burger)raadsleden opleiden in de gemeentefinanciën

- Ingewikkeld onderwerp
- Basiskennis nodig om goed te kunnen functioneren
- Te belangrijk om aan een specialist over te laten!

Oirschot

19

Voor veel (burger)raadsleden blijven de gemeentefinanciën een lastig onderwerp. Het is dan ook belangrijk om hierover een training aan te bieden, zodat (burger)raadsleden beter inzicht krijgen in dit complexe thema. Het voorstel is om deze training op te nemen in het startprogramma van de nieuwe gemeenteraad in maart 2026. Tijdens deze training zal ook aandacht worden besteed aan het op een goede manier beleggen van dit onderwerp binnen de partij. Momenteel ligt de verantwoordelijkheid voor financiën vaak bij één persoon binnen de fractie, wat kwetsbaar is. Het is daarom van belang dat dit onderwerp breder wordt gedragen.

XIII. Trainen en ontwikkelen voorzitters

Oirschot

20

Iedere fractie heeft (ten minste) één persoon die regelmatig raadsbijeenkomsten voorziet. Sommige (maar niet alle) voorzitters hebben in het verleden een of meerdere trainingen gevolgd om hen voor te bereiden op deze rol. We zien voor deze voorzitters een cruciale rol bij het verbeteren van de werkwijze van de raad en het verstevigen van de positie van de raad.

We zien een aantal mogelijkheden voor training en opleiding:

- a. Doornemen van bestaande afspraken en het maken van onderlinge afspraken over de invulling van de voorzittersrol. Geven we veel of weinig ruimte voor interrupties? Hoe gaan we om met insprekers? Hoe bewaken we de tijd? Hoe starten we de raadsbijeenkomst? Hoe 'strak' of 'los' is ons voorzitterschap? De griffie kan deze training opzetten en verzorgen voor de voorzitters. Het verdient aanbeveling dit zeker te doen als gekozen wordt om één of meerdere bestaande werkwijzen aan te passen. Het brengt voorzitters in positie om de verandering mede te dragen;
- b. Voorzitterstraining. Voorzitten is een vak apart, zeker als het gaat om politieke bijeenkomsten. Door gebruik te maken van professionele voorzitterstrainers kunnen voorzitters beter worden in hun vak.
- c. Onderlinge feedback en intervisie. Voorzitters kunnen elkaars optreden als voorzitter voorzien van feedback en zo van elkaar leren. Voorzitters kunnen ook hun eigen functioneren bespreekbaar maken onder 'vakgenoten' door middel van intervisie. Dit kan worden opgezet en begeleid door de griffie, maar desgewenst kan ook meer ervaren intervisiebegeleiding worden ingeschakeld.

XIV. Burgerraadsleden

- Verschillende rolinvulling
- Aantrekkelijk worden en houden!
- 1-2 keer per jaar

Elke partij heeft de mogelijkheid om zes burgerraadsleden te benoemen. De rol van deze burgerraadsleden verschilt per partij en wordt niet eenduidig ingevuld. Om de burgerraadsleden beter in positie te brengen, stellen we voor een bijeenkomst te organiseren speciaal voor deze doelgroep. Het biedt een podium om onderling ideeën uit te wisselen en zo van elkaar te leren. De griffie kan deze bijeenkomst ook benutten om ideeën aan te brengen hoe het burgerraadslidmaatschap kan worden ingevuld en hoe het aantrekkelijk gemaakt en gehouden kan worden.

Het voorstel is om deze bijeenkomst dit jaar te organiseren en mogelijk daarna 1-2 keer per jaar te herhalen.

Hoe nu verder?

1, 2, 3: START!

- Start na zomerreces
- Presidium: aanpassingen in RvO niet meteen nodig
- To do/doing:
  - Factsheets
  - Planning bijeenkomsten in najaar
  - Aanpassingen sessieformulier
  - Aanpassingen iBabs (ingekomen stukken)
  - 'Aanzetten' themapagina's iBabs
- Al doende bijsturen via presidium
- Na half jaar ruimere/bredere evaluatie

Oirschot

Werkvorm: binnenringdebat

In een binnenringdebat gaan (burger)raadsleden in een Lagerhuis-setting met elkaar in debat. Er staan stoelen, maar men zit niet aan een tafel. Diegene die wil spreken, die gaat staan. De deelnemers hebben geen stukken bij de hand, hooguit kleine aantekeningen. De deelnemers reageren op de inbreng van vorige sprekers net zolang tot een gesprek verzadigd is. Aan het gesprek worden conclusies verbonden, maar die conclusie kan ook zijn dat men het niet eens is.

Doel

Het verkrijgen van richting bij meerdere opties.

Relevante documenten

Er is een debatnotitie. Hierin staan heldere open vragen van het college aan de raad. Op deze vragen is een open en genuanceerd antwoord mogelijk. Zijn er meerdere opties? Dan worden voor- en nadelen, kanttekeningen en kansen benoemd, maar er wordt door het college geen voorkeur uitgesproken en er wordt geen suggestie gedaan.

Rol college

het college is vooral toeschouwer en beziet of het debat richting oplevert. 'Kan ik met de opbrengst uit de voeten?' is de vraag die het college moet beantwoorden. Als dat niet het geval is, breekt het college in: 'Ik heb nog onvoldoende gehoord over...'. Om de toeschouwersrol te markeren zit het college buiten de kring.

Het presidium heeft aangegeven dat het niet nodig is om het Reglement van Orde van de raad aan te passen voordat gestart wordt met de veranderingen. Dat betekent dat het mogelijk is om na de zomer te starten met de veranderingen in de werkwijze. De voorstellen I t/m VIII (IV onder voorbehoud van de discussie tijdens de raadsbijeenkomst op 13 mei) worden na de zomervakantie in gang gezet.

De voorstellen IX t/m XIV worden eveneens in het najaar gestart, met uitzondering van XII (Nieuwe burgerradsleden opleiden in de gemeentefinanciën). Dit wordt na de verkiezingen in de steigers gezet.

Met een aantal zaken is de griffie nog druk doende:

- Iedere werkvorm krijgt een 'factsheet', een overzichtelijke samenvatting met aandacht voor ieders rol. Deze dienen ter informatie van deelnemers en publiek;
- Aanpassingen in sessieformulieren en op iBabs (ingekomen stukken en themapagina's)

Het presidium is het overlegorgaan dat zich primair bekommert over de vraag 'hoe doen wij het samen?'. Het ligt daarom ook in de rede om voortdurende bijsturing ook in handen van het presidium te stellen. Het voorstel is om na een half jaar (voor de verkiezingen) een wat bredere en ruimere evaluatie te doen. De opbrengsten daarvan kunnen dan aan de nieuwe raad worden meegegeven in een *testament* van de scheidende raad.

**IN TIJDEN VAN
VERANDERING**

**HOU HET HOOFD KOEL
EN HET HART WARM**

Loesje

Het is vooral een
kwestie van doen!

Rol college

- Werkvorm: groepsgesprek
- 6-8 burgerraadsleden
- Wethouders en burgemeester nemen ook deel
- *Tafelvoorzitters* (Ad, Hans, Luuk)
- Gespreksleidraad ligt op tafel
- Plenaire terugkoppeling door tafelvoorzitter

Oirschot

25

Veranderingen in de werkwijze van de raad hebben ook effect op het college. Raad en college gaan daarom in gesprek over de impact die de voorstellen hebben op het college.

Het gesprek dient twee doelen:

- We hebben in Oirschot een bestuurscultuur waarin samenwerking voorop staat. Deze goede onderlinge verstandhouding koesteren we. Met het gesprek verschaffen we wederzijds inzicht in ieders perspectief. Zo werken we eraan dat de goede relatie ook goed blijft;
- Vernieuwing van werkwijzen gaat gepaard met nieuwe, aangepaste verwachtingen. Het is goed om deze verwachtingen naar elkaar uit te spreken. Beide bestuursorganen hebben elkaar nodig om het spel goed te spelen, zeker als de spelregels wat wijzigen;

Werkvorm: groepsgesprek

We doen dit in één van de nieuwe werkvormen, het groepsgesprek. De aanwezige (burger)raadsleden verdelen zich in drie groepen die op basis van een gespreksleidraad een gesprek voeren. Een tafelvoorzitter begeleidt het gesprek en maakt ook aantekeningen. Doel van het gesprek is om het zoveel mogelijk eens te worden. De tafelvoorzitter koppelt de rode draad uit het gesprek aan het eind plenair terug.

Actualiteitsessie

- Werkvorm: binnenringdebat
- Stoelen aan de binnenkant
- Wie praat, gaat staan
- Geen stukken bij de hand, wel op het scherm
- Voorzitter loopt rond

Oirschot

26

Het voorstel Actualiteitsessie is door het presidium naar deze raadsbijeenkomst doorverwezen. We voeren over de wenselijkheid van dat idee een breder gesprek.

Actualiteitsessie

Het voorstel is als volgt:

Er wordt periodiek (ongeveer 1x per 4-5 weken) een actualiteitsessie geagendeerd tijdens een raadsbijeenkomst. De actualiteitsessie verloopt per portefeuillehouder en beslaat in totaal (voor alle portefeuillehouders samen) maximaal 30-45 minuten. Dat is kort en dat vereist strak voorzitterschap en discipline van de deelnemers. Korte vraag en kort antwoord (met eventueel een toezegging) is dus de werkvorm. Tijdens de (inloop)sessies wordt een aantal vaste onderdelen aan de orde gesteld. Bij ieder onderdeel wordt actuele en relevante informatie gepubliceerd op iBabs. De griffie maakt (op een sessieformulier) een kort verslag van de besproken punten.

De vaste onderdelen:

- Openstaande en recent afgedane moties en toezeggingen
- Inlichtingen vanuit het college
- Vragen aan het college
- Ingekomen stukken (mits doorgeleid)
- Eventuele vaste dossiers

Werkvorm

De werkvorm is een binnenringdebat. Stoelen staan niet achter maar voor de tafels. Het gesprek verloopt op basis van bespreekvragen uit de debatnotitie en eventuele eigen bespreekpunten van de raad (flipover). Argumenten voor en tegen het voorstel zijn opgenomen in de debatnotitie en worden op het scherm getoond, evenals het actuele debatpunt.

Actualiteitsessie

- Voorstel:
- Er wordt periodiek (ongeveer 1x per 4-5 weken) een actualiteitsessie geagendeerd tijdens een raadsbijeenkomst. De actualiteitsessie verloopt per portefeuillehouder en beslaat in totaal (voor alle portefeuillehouders samen) maximaal 30-45 minuten. Tijdens de (inloop)sessies wordt een aantal vaste onderdelen aan de orde gesteld. Bij ieder onderdeel wordt actuele en relevante informatie gepubliceerd op iBabs. De griffie maakt (op een sessieformulier) een kort verslag van de besproken punten.
- De vaste onderdelen:
  - Openstaande en recent afgedane moties en toezeggingen
  - Inlichtingen vanuit het college
  - Vragen aan het college
  - Ingekomen stukken (mits doorgeleid)
  - Eventuele vaste dossiers

Oirschot

27

Het voorstel Actualiteitsessie is door het presidium naar deze raadsbijeenkomst doorverwezen. We voeren over de wenselijkheid van dat idee een breder gesprek.

Actualiteitsessie

Het voorstel is als volgt:

Er wordt periodiek (ongeveer 1x per 4-5 weken) een actualiteitsessie geagendeerd tijdens een raadsbijeenkomst. De actualiteitsessie verloopt per portefeuillehouder en beslaat in totaal (voor alle portefeuillehouders samen) maximaal 30-45 minuten. Dat is kort en dat vereist strak voorzitterschap en discipline van de deelnemers. Korte vraag en kort antwoord (met eventueel een toezegging) is dus de werkvorm. Tijdens de (inloop)sessies wordt een aantal vaste onderdelen aan de orde gesteld. Bij ieder onderdeel wordt actuele en relevante informatie gepubliceerd op iBabs. De griffie maakt (op een sessieformulier) een kort verslag van de besproken punten.

De vaste onderdelen:

- Openstaande en recent afgedane moties en toezeggingen
- Inlichtingen vanuit het college
- Vragen aan het college
- Ingekomen stukken (mits doorgeleid)
- Eventuele vaste dossiers

Werkvorm

De werkvorm is een binnenringdebat. Stoelen staan niet achter maar voor de tafels. Het gesprek verloopt op basis van bespreekvragen uit de debatnotitie en eventuele eigen bespreekpunten van de raad (flipover). Argumenten voor en tegen het voorstel zijn opgenomen in de debatnotitie en worden op het scherm getoond, evenals het actuele debatpunt.

Actualiteitsessie: argumenten voor en tegen

De onderdelen vragen aan het college en ingekomen stukken bieden ruimte voor de volksvertegenwoordigende rol van de raad.	Er is overlap tussen de actualiteitsessie en andere instrumenten, zoals het vragenhalfuur. Daarmee wordt het minder overzichtelijk voor de raad.
De raad bepaalt grotendeels zelf waarover het tijdens de actualiteitsessie gaat. Veel en directe invloed op de eigen agenda, dus!	Raadsleden kunnen de sessie 'kapen' door over allerlei onderwerpen 'podium te pakken'
Opvolging van moties en toezeggingen krijgen een vaste en transparante wijze van bespreking. Dit verhoogt de (feedback)legitimiteit van deze instrumenten en dus van het gevoerde bestuur.	30-45 minuten is kort voor vier portefeuillehouders. Dit vereist erg veel vergaderdiscipline en strak voorzitterschap. Is dit niet teveel gevraagd?
Het onderdeel 'inlichtingen vanuit het college' biedt portefeuillehouders ruimte mededelingen te doen. Men geeft aan hieraan behoefte te hebben sinds het verdwijnen van het B&W-informatieurtje.	De actualiteit kent voor het college een hogere doorloopsnelheid dan voor de raad. Is eens per 4-5 weken wel voldoende om de actualiteit van het dagelijks bestuur te accommoderen?
De ervaring leert: wat als agendapunt wordt aangeboden, wordt besproken. Met de actualiteitsessie wordt de drempel om moties, toezeggingen en ingekomen stukken te bespreken verlaagd door informatie gericht aan te bieden.	Het bespreken van ingekomen stukken is nu ook al mogelijk (in de raadsvergadering), maar wordt nooit of zelden gebruikt. Levert een nieuwe vorm voldoende incentive op om dat wel te doen?
	De actualiteitsessie legt een beslag op 45 minuten vergadertijd. Deze kan niet meer flexibel worden ingezet voor inhoudelijke onderwerpen.

28